

Foia românească

Vineri
19 martie
1999

Anal II
Nr. 11

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

Ședința Adunării generale a

Uniunii Autoguvernaților Românești din Ungaria

Convocarea ședinței de sâmbătă, 13 martie, în aula Liceului „N. Bălcescu” din Giula se făcuse în urma unei decizii aduse încă la a doua rundă nereușită de înființare a unei autogovernări românești pe țară. Atunci, la 14 februarie, la Budapesta, cei peste 90 de electori, reprezentând 20 de autogovernări minoritare românești, au decis înființarea *Uniunii Autoguvernaților Românești din Ungaria*. Proclamația, aparent pripită, a acestui for central a fost motivată prin urgenta necesitate a unui organ central coordonator, de conducere și de reprezentanță, care să-și revendice competențele și sarcinile autogovernării pe țară, a cărei înființare eșuase. Ca atare, încă atunci și acolo s-a proclamat înființarea noului organ central, urmînd ca în decurs de o lună să fie convocată adunarea generală, prin care să fie adoptat statutul și să fie aleși conducătorii noului organ.

Iar după ce fusese ales un corp operativ format din șapte membri, îndatorirea acestuia a fost pregătirea și convocarea Adunării generale.

Prin urmare, Adunarea generală din sîmbăta trecută a fost, practic, adunarea constitutivă a noului organ central de conducere, pe ordinea de zi figurînd dezbaterile statutului organizației și alegerea conducătorilor acesteia. Echivoc putea să pară de la bun început numărul participanților: cele opt autogovernări din județul Bichiș, șapte din Bihor, două din Csongrad și trei din Capitală care declaraseră la Budapesta, cu o lună în urmă, întemeierea noii uniuni, au fost reprezentați numai de cei 53 de membri aleși conform unei înțelegeri prealabile. Ca atare, Adunarea generală a fost și nu a fost o adunare generală în adevăratul sens al cuvîntului, nefiind invitați toți membrii acestor autogovernări. La fel de echivocă a rămas situația electorilor și modul aderării – sau neaderării – unor membri noi. Astfel de momente ambigue s-au mai repetat de-a lungul adunării, cînd nu s-au putut face delimitări certe, cînd nu s-au adus hotărîri suficient de motivate.

Însemnătatea adunării generale și greutatea ei în viața românilor din Ungaria a dovedit-o marele număr de oaspeți, printre care noul episcop ortodox român al Ungariei Preasfințitul Sofronie, doamna **Gabriela Cursaru**, expert guvernamental, **Ștefan Frătean**, director al Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria, observatori din România, reprezentanți ai presei din ambele țări.

Adunarea generală a fost moderată de **Alexandru Ardelean** din Budapesta, care a condus mersul lucrărilor cu rutină, energic, deși uneori nu destul de energic. În fond, pe ordinea de zi a figurat dezbaterile statutului, ca un cod de bază pentru

funcționarea viitoarei uniuni. Discuțiile au fost vii, contradictorii și antrenante. Ele au dovedit seriozitatea participanților: intenția înnoirii modului de funcționare și îmbogățirea conținutului în munca practică a noului for. Aproape nici una dintre modificările și propunerile făcute nu au fost votate, încît proiectul de statut a fost aprobat de majoritate aproape neschimbat.

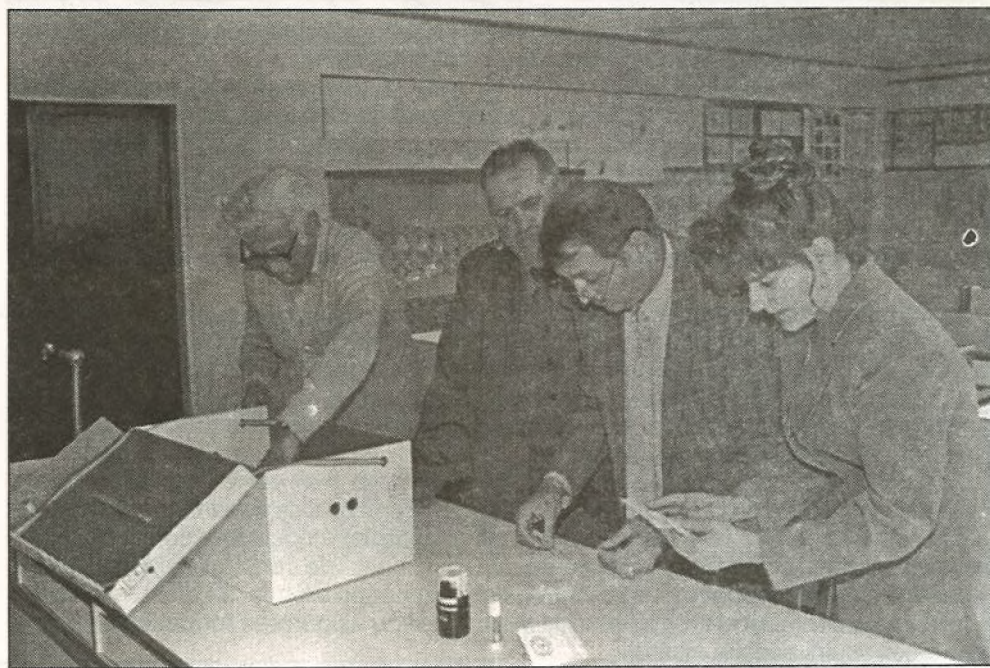
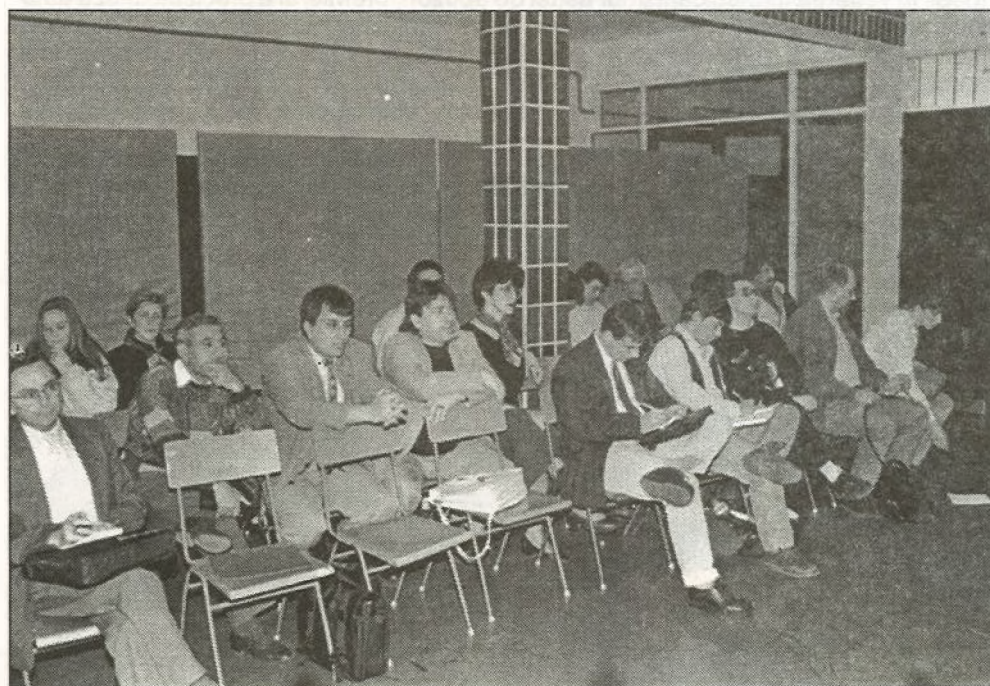
Și mai multe discuții s-au stîrnit atunci cînd s-a trecut la dezbaterile structurii organizatorice a Uniunii Autoguvernaților Românești din Ungaria. În fine, s-a decis ca noua Uniune să aibă un prezidiu format din 21 de membri, reprezentînd autogovernările incluse plus un președinte. Discuții a generat și numărul vicepreședinților. Și aici s-a rămas la cifra trei, preconizată de (proiectul de) statut. La fel a stîrnit contradicții serioase propunerea unor norme care ar trebui îndeplinite de candidați: diplomă și cunoștințe temeinice de limba română. Propunerea a fost considerată de opozanți drept discriminativă. Prin urmare: candidații desemnați în prezidiu, ca vicepreședinți și președinți nu trebuie să corespundă criteriului de pregătire superioară și cunoaștere a limbii române. După aceste discuții s-a ales o comisie de numărare a mandatelor și s-a trecut la propunerea candidaților.

Pentru funcția de președinte s-au făcut patru propuneri. După ce **dr. Maria Berényi** și **Ion Budai** nu s-au angajat să fie desemnați, pe biletele de votare au fost trecute doar două nume. S-a mai propus ca cei doi candidați să adreseze cîteva cuvinte-program Adunării generale. După ce majoritatea participanților nu considera drept necesară prezentarea celor doi candidați și susținerea unui concept sau a unui plan de activitate privind munca viitoare, s-a trecut la votare. Dintre cei doi candidați, **Traian Cresta**, patron din Bătaia, a primit cele mai multe voturi (29), devenind în acest fel președintele Uniunii Autoguvernaților Românești din Ungaria. **Tiberiu Boca**, redactor al emisiunii românești *Ecranul nostru* la studioul TV din Seghedin a primit 22 de voturi.

În a doua rundă au fost aleși vicepreședinții, și anume: **dr. Maria Berényi**, **Tiberiu Boca** și **Ioan Tanaszi**. În continuare, ca un ultim scrutin, s-a trecut la alegerea prezidiului.

În fine, **Traian Cresta**, noul președinte a mulțumit alegătorilor pentru încrederea și și-a exprimat dorința care s-ar putea formula românește cam în felul următor: președintele este călăuzit de dorința de a făuri acele forme ale colaborării, prin care românimea diversificată va putea afla unitate prin acțiuni și năzuințe.

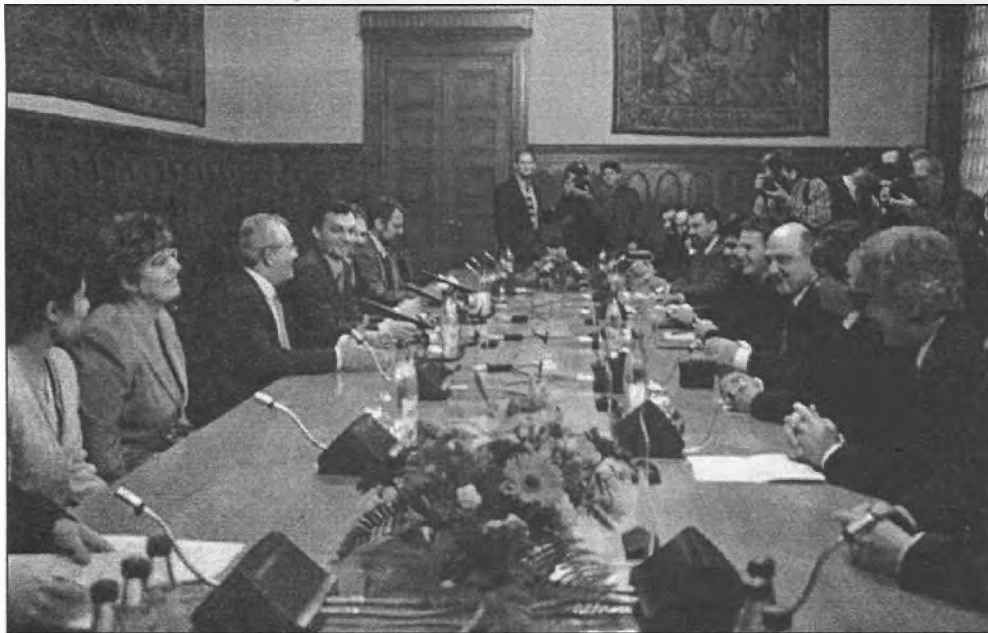
E. I.

Întrevederea premierului maghiar Viktor Orbán cu

**Conducătorii autoguvernărilor pe țară
ale minorităților**

În fine, în ziua de 12 martie a.c. în Parlament a avut loc întrevederea dintre premierul maghiar, **Viktor Orbán** și președinții autoguvernărilor pe țară ale minorităților din Ungaria, întrevedere inițiată de minorități cu săptămîni în urmă. La această întrevedere, în afară de premierul Ungariei și președinții autoguvernărilor pe țară ale minorităților au participat și **dr. István Somogyvári**, secretar de stat administrativ la Ministerul Justiției, minister căruia îi aparține supravegherea minorităților din țară, precum și **dr. Doncsev Toso**, secretar de stat, *președintele Oficiului Minorităților Naționale și Etnice*

din Ungaria. De menționat că – după ce dintre cele 13 minorități taxate numai românii din Ungaria nu le-a reușit să-și formeze o autoguvernare pe țară – la această întrevedere cu premierul Ungariei românii au fost reprezentați prin **Ion Budai**, decanul de vîrstă al Corpului Operativ al Uniunii Autoguvernărilor Românești din Ungaria.

După convorbirile care au durat aproape două ore, premierul Viktor Orbán a apreciat această întîlnire drept pozitivă și utilă, actualitatea ei evidențiindu-se prin înființarea autoguvernărilor pe țară ale minorităților. Referitor la eșecul alegerilor minorității române, Viktor Orbán a declarat: „*este absurd ca acele persoane să decidă asupra soartei autoguvernării minoritare pe țară, care n-au nici o tangentă nici în privința culturii și nici a limbii cu minoritatea în cauză*”. După ce a accentuat necesitatea urgentării modificării legii în vederea împiedicării unor astfel de abuzuri, premierul a precizat: cauza autoguvernării românilor din Ungaria și cea a universității maghiare din Ardeal deopotrivă trebuie soluționată, dar nu se permite condiționarea acestora. Într-o altă ordine de idei, referindu-se la posibilitatea reprezentanței în Parlament a minorităților, Viktor Orbán a accentuat că aceasta se poate realiza doar cu o reformă generală a Legii electorale,

care fiind însă o lege de bază, este nevoie de consensul partidelor parlamentare, de sprijinul în acest sens a două treimi din totalul deputaților.

La conferința de presă care s-a convocat imediat după întrevederea premierului cu reprezentanții minorităților dr. Doncsev Toso a declarat că aceasta s-a desfășurat într-o atmosferă deschisă și sinceră, iar prin prezența reprezentantului Uniunii Autoguvernărilor Românești din Ungaria guvernul a demonstrat explicit că care organizație românească o consideră legitimă. Tot atunci președintele Oficiului Minorităților Naționale și Etnice a arătat că *premierului s-a exprimat că este gata să se întîlnească cu reprezentanții minorităților fie în mod sistematic, fie în caz de necesitate sau urgență*.

La întrebarea reprezentantului **Foia** referitoare la garanția ca cele 27 milioane de forinți din bugetul de stat pe anul curent să fie folosite într-adevăr în scopuri românești, dr. Toso Doncsev a declarat că premierul a cerut ca Oficiul Minorităților Naționale și Etnice împreună cu Ministerul Justiției să elaboreze și să înainteze o astfel de modificare a legii bugetare, care să asigure ca aceste fonduri să le primească instituțiile românești prin programe concrete.

De la Ion Budai am aflat că în scurta lui alocuțiune s-a referit doar la probleme românești, rugîndu-l pe premierul Orbán să facă tot posibilul ca administrația (ministerele în cauză) ca atare să găsească într-un timp apropiat modalitatea soluționării problemei românești pe de o parte, iar pe de alta, cea legată de construirea primei faze a centrului cultural românesc de la Giula. Astfel l-a rugat pe premier să efectueze darea în folosință a centrului și tot atunci să ia măsuri pentru asigurarea fondurilor de terminare a construirii acestei instituții.

– km –

Subvenții pentru programe românești

La ședința din 13 martie 1999 a Curatorului *Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”* au fost subvenționate următoarele concursuri.

Sprijinirea activităților de păstrare a tradițiilor și a programelor culturale:

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria	
– pentru organizarea unor recitaluri literare	200 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru înființarea tinerilor păstrători de tradiții	60 000 ft
Grădinița din Apatu	
– pentru înființarea culturală a grădinițelor înfrățite	30 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru deplasările echipei școlare de păstrare a tradițiilor	70 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru activitatea cercurilor de păstrare și cultivare a limbii materne	50 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru participarea la spectacolul televizat „Körtánc”	36 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru procurarea de costume populare	50 000 ft
Casa de Cultură din Apatu	
– pentru activitatea corului românesc	55 000 ft
Clubul pensionarilor Márki Sándor din Chitighaz	
– pentru programe de păstrare a tradițiilor	50 000 ft
Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz	
– pentru organizarea taberei de dansuri populare	100 000 ft
Autoguvernarea Minoritară Română din Chitighaz	
– pentru organizarea balului cu merinde	44 000 ft
Corul „Pro Musica” din Giula	
– pentru păstrarea relațiilor cu țara-mamă	80 000 ft
Grădinița din Bedeu	
– pentru reînvierea unor tradiții populare	140 000 ft
Comunitatea Românilor din Bedeu	
– pentru programul tradițional de Paști	40 000 ft
Autoguvernarea minoritară română din Bedeu	
– pentru însușirea unor dansuri populare	77 000 ft
Comunitatea română din Pocei	
– pentru organizarea unei expoziții de icoane	50 000 ft
Comunitatea română din Pocei	
– pentru participarea la Tîrgul Meșterilor Populari	90 000 ft
Autoguvernarea minoritară română din Békéscsaba	
– pentru organizarea concursului pe țară a micilor povestitori	288 000 ft
Asociația Turistică a Românilor din Ungaria	
– pentru o excursie de studii în România	250 000 ft
Autoguvernarea minoritară română din Săcal	
– pentru însușirea unor dansuri populare	30 000 ft
Casa de Cultură din Săcal	
– pentru organizarea Săptămîinii românești	85 000 ft
Autoguvernarea minoritară română din Cartierul VII al Capitalei	
– pentru organizarea Zilei comemorative Emanuel Gojdu	93 000 ft
Autoguvernarea Minoritară locală din Micherechi	
– pentru organizarea Festivalului folcloric internațional	205 000 ft
Casa de Cultură din Micherechi	
– pentru participarea la Festivalul folcloric Ciobănașul	224 000 ft
Casa de Cultură din Micherechi	
– pentru însușirea unor dansuri populare	196 000 ft
Formația Hora din Seghedin	
– pentru organizarea Zilei culturale române	155 000 ft
Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria	
– pentru organizarea Festivalului „Viva la Musica”	500 000 ft

În total: 3 248 000 ft

Sprijinirea activităților din cadrul dmass-mediei regionale și locale:

Teodor Marc (Giula)	
– pentru înființarea unui program românesc la radio	288 000 ft

Sprijinirea acțiunilor teatrale în limba maternă:

Casa de Cultură din Săcal	
– pentru sprijinirea teatrului de păpuși al Școlii generale	60 000 ft

Minoritate	Concursuri	Sprijinul acordat
Bulgari	5	831 200 ft
Romi	40	5 247 000 ft
Greci	8	345 000 ft
Croați	30	2 646 980 ft
Polonezi	4	170 800 ft
Germani	52	4 485 000 ft
Armeni	10	1 190 000 ft
Români	27	3 248 000 ft
Sîrbi	5	540 000 ft
Slovaci	17	1 775 055 ft
Sloveni	10	1 123 000 ft
Ucrainieni	1	300 000 ft
Interetnic	8	1 270 000 ft

În total: 211 23 173 245 ft

În sala calculatoarelor din cadrul Liceului „N. Bălcescu” din Giula, participanții cursului „Cunoștințe de bază de informatică și INTERNET” au sosit rînd pe rînd, cu mult mai devreme decît ora ocupației. După ce au salutat, imediat s-au așezat în fața calculatorului (fiecare a avut unul separat) și au început să apese pe claviatură, pe clape. A fost cam a patra ocupație a cursului, dar participanții mi-au dovedit cît sînt de atrași de acel monitor...

Conducătorul și responsabilul acestui curs, **Tiberiu Bányai**, m-a informat cum s-a realizat acest curs la instituția de învățămînt românesc.

– Asociația de Informatică a Cadrelor Didactice și-a propus ca pe baza programului de perfecționare a cadrelor didactice să lanseze cursuri de grad elementar, mediu și superior în domeniul cunoștințelor de informatică și INTERNET. Asociația are ca scop ca cadrele didactice să facă cunoștință și să se folosească de fluxul precis, simplu și mult mai repede al informațiilor prin informatică. Astfel, stabilindu-se și cu Ministerul Învățămîntului acest curs de 55 de ore se poate integra în cadrul celor 120 de ore obligatorii (de curs) de perfecționare a cadrelor didactice într-un ciclu de șapte ani școlari. Statul ajută și prin finanțarea acestui curs.

Eu am terminat diferite cursuri, care îmi permit să conduc aceste ocupații. Cînd m-am angajat la activitatea aceasta, m-am gîndit în primul rînd că pot da o mîna de ajutor colegilor mei și cadrelor didactice din școlile românești. Informațiile înscrierii la acest curs le-am expediat la toate instituțiile de învățămînt românesc din județ. Din păcate, nu prea s-au înscris cursanți doar din Giula: educatoare din patru grădinițe de copii, învățători și profesori de la școala românească și cîțiva „civili”.

– Cursul se desfășoară într-o sală amenajată extraordinar. Dispuneți de un parc de calculatoare foarte însemnat!

– Într-adevăr, școala are multe calculatoare, dar calitatea și capacitatea lor diferă, nu la toate se poate realiza tematica planificată. Însă cred că azi, aproape fiecare școală dispune de o unitate de computer, care trebuie folosită. Pentru colegii mei din școală înseamnă un avantaj că învață pe aceleași calculatoare de care mai tîrziu se vor putea folosi. Aici fac cunoștință cu acele programe, pe care le vor putea întrebuința în cursul predării. La fel, și locul este un aspect important: învață „acasă”... De altfel s-au prezentat atîtea cadre didactice, încît va porni și un alt curs de bază.

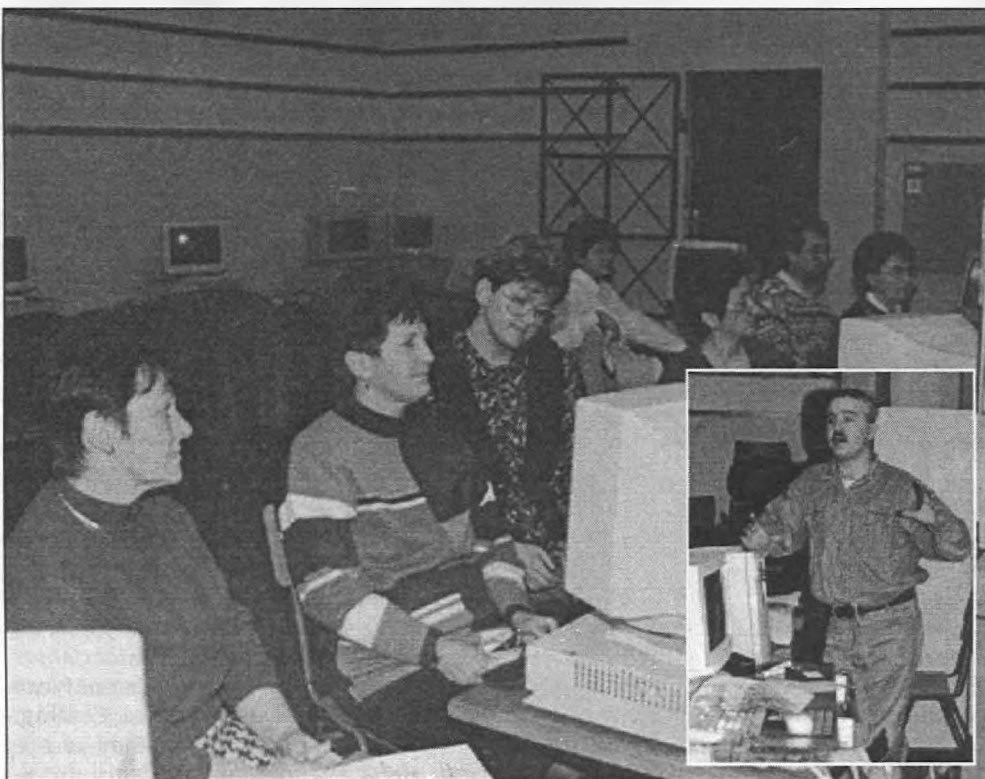
Un curs pentru viitor

– Care sînt acele cunoștințe, pe care și le vor însuși participanții cursului?

– Acest curs și-a propus ca scop primordial ca cel care se va așeza în fața calculatorului să poată folosi calculatorul: să caute și să pornească un anumit program, să folosească „șoricelul”, să redacteze un text, să facă un tabel, să aplice programul de desen,

cînd particip la curs, copiii mei mă tot întreabă dacă mă pot ajuta la ceva. Cred că mi-a crescut prestigiul în ochii lor. De altfel nu-i ușor la vîrsta mea să te apuci de un astfel de curs, dar sînt convinsă că se merită. (**Erzsébet Kern**, educatoare la grădinița de copii din strada Galamb)

– M-am înscris la curs avînd deja anu-

de imprimare, să se folosească de posibilitățile sistemului INTERNET și multe altele. Mă străduiesc să pun un accent mai mare pe partea practică... În fine, toți participanții vor trece printr-un „examen”, în urma căruia vor primi o diplomă, care e recunoscută oficial.

Fiind vorba de un curs intensiv (săptămînal de două ori cîte trei ore), am fost curioasă să văd pînă unde au avansat participanții și, firește, din ce motive s-au înscris la acest curs.

– Cînd mi-a ajuns la mîna îndrumătorul acestui curs, mi-a părut foarte bine și m-am înscris fără ezitare, fiindcă cred că azi informatica aparține culturii generale fundamentale. Am doi băieți care acasă se folosesc de calculator în cel mai firesc mod. De

mite cunoștințe de informatică. În special, mă interesează domeniul INTERNET. Cred că acest gen de ocupații este un mod plăcut al cursurilor de perfecționare. Putem exersa foarte mult și sîntem îndrumați de un specialist. Chiar pînă acum am învățat multe noutăți. (**Ioan Kozma**, profesor)

– Sînt o începătoare, care este convinsă că aceste cunoștințe de bază de informatică sînt necesare pentru un profesor. Mă interesează toate acele programe pe care le pot folosi într-o anumită formă la specialitatea mea. Cred că dacă odată voi ajunge să aplic toate cele învățate aici, a meritat să vin. Deocamdată m-am îndrăgostit de calculator și e un mare avantaj mediul cunoscut, nemaivorbind de varietatea posibilităților

din INTERNET. (**Elena Kondoros**, profesoară)

– Azi, majoritatea copiilor cunoaște și folosește calculatorul, pentru ei computerul e o bază: se pricepe la el, le place să-l folosească. Chiar m-au influențat puțin și ei să particip la acest curs. Mi-am propus să-mi însușesc acele programe, pe care le voi putea folosi în munca mea instructiv-educativă. Cred că activitatea unui pedagog poate fi ușurată considerabil de această mașină electronică. Ar fi bine dacă și acasă, în familie am avea un calculator... (**Ana Secan Navratil**, profesoară)

– Ne-am bucurat de această posibilitate, dovadă și faptul că ne-am înscris atîția, încît va porni încă un curs. (Păcat că nu au reacționat și colegii de la alte școli românești.) Sîntem foarte însuflețiți și chiar acum îmi dau seama de ce nu poți sustrage atenția elevilor de la acest ecran. Prin INTERNET se deschide o fereastră infinită spre lume, călătorești după informații unde vrei. Calculatorul este actualitatea hotărîtoare a lumii, iar faptul că acest curs se ține la școala noastră, a însemnat o posibilitate optimă. (**Maria Marc**, profesoară)

– Sistemul calculatoarelor m-a interesat odată cu răspîndirea sa. Ideea acestui curs mi-a plăcut de la început, de aceea ne întîlnim azi aici. Sînt convinsă că cine nu ține pasul cu această tendință, rămîne în urma schimbărilor și noutăților din lume. Băieții mei folosesc calculatorul în timpul studiilor, iar soțul meu la locul de muncă. Acum mă voi înscrie și eu „în rîndul” lor. Posibilitățile domeniului sînt nelimitate, ne putem folosi de calculator la preocupări la care nici nu ne-am gîndi. De exemplu, nu de mult am văzut un program auxiliar foarte bun care ajută la însușirea unei limbi străine... (**Maria Szucsigán**, profesoară)

– Primele mele impresii care se leagă de acest curs: e un lucru bun și interesant. Pe aici pe undeva începe viitorul tot mai multor domenii. Cu timpul aș dori ca și fiul meu să pornească în această direcție. Iar atunci, ca mamă, nu vreau să stau doar în spatele lui, ci să-i pot ajuta.

Cine nu are nici un fel de cunoștințe de bază legate de informatică, acela nici nu prea știe ce posibilități i se pot deschide prin ea. Sper ca un rezultat al acestui curs să mă pot folosi de calculator în pregătirea pedagogică pentru lecții. Acasă am adunat o sumedenie de schițe, pe care le-aș putea prelucra și sistematiza pe discuri și aș putea ajunge la ele mult mai simplu... (**Eva Szabó**, profesoară)

– anra –

Distracție plăcută

„Mărțișor” la Békéscsaba

În perioada săptămînilor de carnaval, pentru comunitatea românească din reședința județului Bichiș cea mai îndrăgită și populară petrecere tradițională este „Mărțișorul”, la care sînt feliitate și femeile participante.

Cu toate că și în acest an esența acțiunii distractive a fost aceeași, neschimbîndu-se nici de data aceasta amprenta, oaspeții - români, slovaci, maghiari - din oraș și cei sosiți din Giula au petrecut iarăși împreună ore plăcute în cursul serii de 12 martie a.c.

Balul organizat de Uniunea Românilor și Autoguvernarea minoritară română din localitate la Restaurantul „Party” a început prin cuvintele de salut rostite de președintele **Gheorghe Grósz**. În continuare **László Murvai** s-a adresat călduros femeilor sărbătorite, care la sosire au fost întîmpinate ca drept dar simbolic cu cîte-o garoafă.

Mulțumită gazdei, conducătorului unității comerciale, ospitaliere **Gheorghe Marc**, „masa suedeză”, (bufetul) s-a dovedit bogată și gustoasă (tocăniță, sarmale, mămăliguță, fel de fel de salate, torturi, fructe etc.) fiind încărcată și completată permanent în cursul serii.

Servind din bunătați, stînd la cîte-un „pahar de vorbă”, dansînd, invitîndu-ne unii pe alții la „Perinița”... într-o atmosferă familială, din nou s-a dovedit importanța spiritului amical și de colectivitate.

După părerea oaspeților participanți, petrecerea cebană și-a atins și de astă dată scopul: s-a asigurat posibilitatea unei distracții plăcute ca și altă dată.

– E. Bányai –

În repetate rânduri i-am informat pe cititorii noștri despre situația dezastruoasă a Școlii generale românești din Aletea. Din păcate, cu câteva zile în urmă din nou am aflat despre ceea ce s-a zvonit, s-a scris, s-a anunțat prin mijloacele de telecomunicație (atât în țară cât și în România), cum că, din cauza bugetului insuficient al Autoguvernării orașenești va fi imposibilă finanțarea acestei instituții de învățământ cu un efectiv de elevi redus.

Cu prilejul vizitei recente la școala aleteană, directoarea **Florica Grósz** mi-a spus că nu se știe încă nimic, la concret, dar de pe acum localnicii presimt un lucru: viitorul acestei școli e nesigur. Tocmai din cauza aceasta se caută posibilități pentru rezolvarea problemei. Una dintre acestea este: comasarea celor două școli generale (maghiară, română) din oraș, unde s-ar asigura și predarea limbii române, ca orice limbă străină.

„... Această soluție ar însemna, în același timp, începutul unui proces de dispariție a naționalității române aleteene...” — a menționat cu părere de rău directoarea.

În continuare am întrebat-o pe doamna Grósz în legătură cu școlarizarea celor mici pentru anul școlar 1999/2000. Cam decepționată mi-a răspuns:

— Noi ne-am făcut datoria pe deplin, dar în asemenea condiții de nesiguranță, nu avem dreptul moral și nici curajul să încurajăm părinții, dacă și noi, pedagogii, avem îndoieli în privința viitorului.

Ceea ce a reieșit din discuția noastră ar fi mulțumitor, dat fiind că de pe acum șapte copii ar dori să fie înscriși în clasa întâi, deci ei și-ar alege această școală.

M-a interesat orientarea elevilor și continuarea studiilor după absolvirea școlii. Tocmai pe acest motiv am dorit să aflu informații referitoare la această situație.

Care încotro,

Ce școli și-au ales elevii din Aletea?

— În general pot să spun că sînt mulțumită cu elevii clasei a opta. Dintre cei șapte tineri, doar unul nu-și va continua studiile. Sper că vor obține rezultate bune și la școlile medii pe care și le-au ales.

Despre anii petrecuți împreună și despre planurile de viitor am stat de vorbă și cu elevii. Iată câteva păreri:

— Mie mi-a fost tare dragă această școală. Iar tata m-a asigurat mereu, că dacă se va desființa, ne mutăm din Aletea. Dar iată că am avut noroc să termin cele opt clase aici.

Acum, apropiindu-se despărțirea, sînt din ce în ce mai tristă. Pînă acum am fost eminentă la studii... Mi-e teamă de începutul nou, de colegii necunoscuți, de mediul „străin”. De altfel, doresc să învăț la Liceul „N. Bălcescu” din Giula. Am mai fost la această școală cu ocazia manifestării „Perinița”, fiindcă dansez în echipa școlară. Dar și elevele aleteene **Nora Nedró, Ildikó Czene, Veronica Csüllög**, care sînt eleve la această școală mi-au povestit numai lucruri frumoase. Totuși sînt sigură că-mi va lipsi curtea, clasa, îmi va fi dor

de colegi, profesori, deci de tot ce se leagă de școala mea. (**Jolán Dihel**)

— Ne-au sfătuit părinții, ne-au ajutat profesorii împreună cu diriginta **Maria Mészáros Gál**, încotro să ne orientăm.

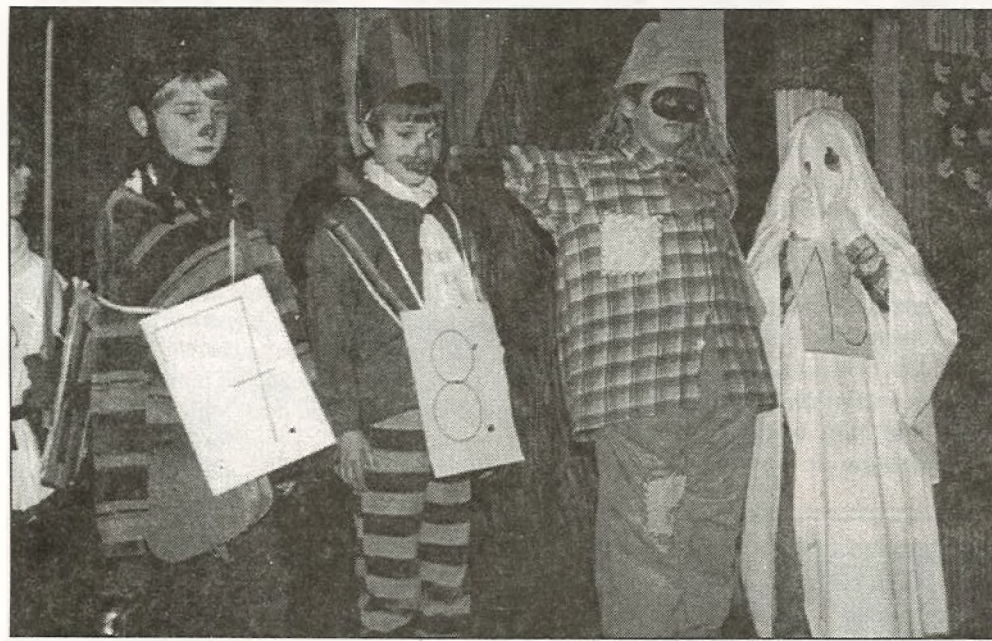
Ar fi bine dacă am mai putea rămîne aici, la această școală, dar nu peste mult va sosi timpul să ne luăm rămas bun. Eu voi continua studiile la Școala medie „Bay” din Sarkad. Recent am fost anunțată că sînt admisă. Mă bucur, dar în același timp mi-e frică. Îmi pun multe întrebări legate de viitor: Cum va fi? Voi avea prieteni? Oare profesorii vor fi severi? Va putea înlocui căminul familia? Deocamdată răspunsurile rămîn secrete de viitor.” (**Barbara Balogh**)

— Eu aș vrea să devin cofetar, mai ales că-mi plac dulciurile, prăjiturile. Mi-am ales Școala profesională „Göndöcs Benedek” din Giula, unde am asistat și la o „zi deschisă”, și mi-a plăcut ce-am văzut. Cred că nu-mi va fi ușor, trebuie să înveți mult, precum ni s-a povestit. (**Daniel Horváth**)

— Eu am vizitat cîndva liceul românesc giulan și mi-a plăcut tare mult. Mai ales sala de gimnastică m-a atras, pentru că disciplina mea preferată este educația fizică. Fratele meu **Tihamér** învață tot acolo, în clasa a II-a. El mi-a povestit că trebuie să învețe mult, totuși se simte foarte bine acolo, unde are mulți prieteni. El mi-a promis că mă va ajuta, cînd va fi cazul. Deși el nu e căminist, eu am decis să stau la Căminul de elevi. (**Vasile Lólé**)

La despărțire, înainte de a le dori elevilor succes și îndeplinirea viselor, **Anikó Balogh** m-a informat că s-a prezentat la Școala „Göndöcs”, atrăgînd-o secretele tehnicii de calcul, dactilografia. Singura problemă e că pînă acum nu i-a plăcut să învețe, de pe acum însă dorește să se pună pe carte cît mai serios.

Le dorim tuturor numai bine și împlinirea viselor!
— **E. Bányai** —

Carnaval

Două imagini — două momente din viața școlarilor din Apateu

Foto: I. Vmirjánszki

Cîțiva dintre cîștigătorii concursului de recitare

La Fontaine

Peștișorul și Pescarul

Și peștele cel mic va crește mare,
de-l zvîrli în ale apelor oglinzi.
Dar mie nebunie mi se pare:
mai poți fi sigur, oare, c-ai să-l prinzi?...
Prinsese un Pescar într-una din undițele lui cu rîmă
un Crăpuștean cît o fărîmă.
E mititel,
dar tot îl pun în sac.
Cu mulți ca el
grozavă ciorbă fac!
Și cum era cam năzdrăvan și bun de gură,
îi spuse Crăpușteanul: — Bine,
mă înhățași, dar ce-ai să faci cu mine?
Că nu-s, măcar, un sfert de-mbucătură!
Mai chibzuit ar fi, s-ar înțelege;
de m-ai lăsa s-ajung un Crap în lege;
iar cînd în nou cu undița m-ai prinde,
vreunui mare mahăr cu preț grozav m-ai vinde.
C-un prăpădit, ca mine, cît țiru-n tîrg nu-ți șade
că numai pentr-o ciorbă cum se cade
ți-ar trebui vreo sută, bade!
— De-o fi să-ți fie ciorba tot cam așa de bună
cum ți-i vorba,
te-așteaptă, vere, ciorba!
Ce-ai în mînă nu-i minciună.

Constanța Buzea

Dar ce sînt »BINEȚELE«

— Dar ce sînt, doamne ferește,
BINEȚELE?
— Sînt: BUNĂ ZIUA, BUNĂ
SERILE și BUNĂ DIMINEȚILE,
BINE TE-AM GĂSIT,
BINE-AI VENIT și
DU-TE CU BINE,
BINE CĂ N-AI CĂZUT,
BINE-NȚELES și
FOARTE BINE!

Marele poet latin **Publius Ovidius Naso** s-a născut la 20 martie a anului 43 î.e.n., în localitatea Sulmo (Sulmona de azi), la circa 158 km de Roma, pe drumul ce duce spre Marea Adriatică. În elegia autobiografiei el precizează că se trăgea dintr-o veche familie de cavaleri. Și-a făcut școlile epocii de atunci, mai pe urmă a urmat școala de retori și și-a ales calea poeziei. După terminarea școlilor, întreprinde călătorii de studii în Grecia, apoi a vizitat orașele de pe coasta Asiei Mici, apoi, a petrecut aproape un an de zile în Sicilia. Astfel de călătorii erau considerate pe atunci absolut indispensabile pentru toți tinerii romani, care voiau să-și desăvârșască educația literară și artistică. Impresiile culese în timpul acestor călătorii au văzut lumina zilei îndeosebi în lucrările sale *Metamorfoze* și *Faste*. Printre operele sale se pot înșira încă *Amores* și *Triste*. Pentru Ovidiu, poezia este considerată singura ocupație, iar gloria literară unicul scop în viață. E de subliniat că el s-a impus de la început prin elegiile sale erotice. Ovidiu se face interpretul bucuriei de a trăi. În anul 2 e.n. se publică cartea a III-a din *Arta iubirii*. Apoi revine la genul epic, îndeosebi prin *Metamorfoze*.

Ovidiu nu este numai un poet al Italiei, ci și al românilor, cel dintâi cîntăreț al pămîntului românesc. El și-a trăit ultima parte a vieții în exil, pe pămîntul țării românești, în Dobrogea, vechea Scythia Minor. În acel timp, cînta mîncat pîinea amară a exilului la Tomis (Constanța de azi), unde a și murit și a fost înmormîntat, el a descris în numeroase versuri din *Triste* și din *Pontice* ținuturile, clima, populațiile și felul lor de trai. Viețuind printre geți, străvechii locuitori ai Dobrogei antice, el le-a învățat limba și a scris un poem în limba getică. (Nicolae Lascu, Ovidiu, Constanța, 1973, p. 3-15).

♦ ♦ ♦

Anul 8 al erei noastre reprezintă un moment crucial din viața lui Ovidiu. Spre sfîrșitul celui an, Ovidiu este silit să părăsească Roma, stabilindu-se ca reședință micul port Tomis, – la Pontus Euxinus, pe coasta de apus a Mării Negre.

Din punct de vedere procedural, pedeapsa nu era urmare a unei condamnări din partea vreunei instanțe judecătorești sau a unor dezbateri publice în senat. Se pare că împăratul – căci de la el venea această pedeapsă – avea tot interesul să domnească discreția cea mai riguroasă în (privința) cauzelor care l-au determinat să ia o măsură atît de dramatică împotriva poetului. De aceea, împăratul a preferat să-l pedepsească – cel puțin așa rezultă din ceea ce spune Ovidiu – să-l pedepsească după o întrevvedere între patru ochi, cu „reglarea”, adică forma cea mai ușoară de exil, poetul putîndu-și păstra drepturile civile și averea. În realitate însă poetul se simțea foarte aspru pedepsit, deoarece se vedea gonit tocmai la hotarul de la miazănoapte a imperiului, pe un teritoriu unde stăpînirea romană încă nu era pe deplin consolidată; de aceea el folosește deseori termenii „exil” și „exilat”.

♦ ♦ ♦

Asupra cauzelor reale ale exilului domnește pînă astăzi un mister de nepătruns. Pînă în zilele noastre, cercetători din toate țările se străduiesc, de aproape 2000 de ani, să elucideze această problemă nelămurită.

Principala dificultate, de care s-au izbit toți cei care au încercat să dezlege acest mister, constă în lipsa totală de mărturii contemporane. Nici unul din documentele vremii nu pomenește vreun cuvînt despre exilul lui Ovidiu. Nici chiar istoricii din perioada imediat următoare, *Tacit* și *Suetoniu*, care au cercetat arhivele oficiale, nu ne dau nici o știre despre această aspră pedeapsă a poetului. Unicul izvor este opera literară a lui Ovidiu.

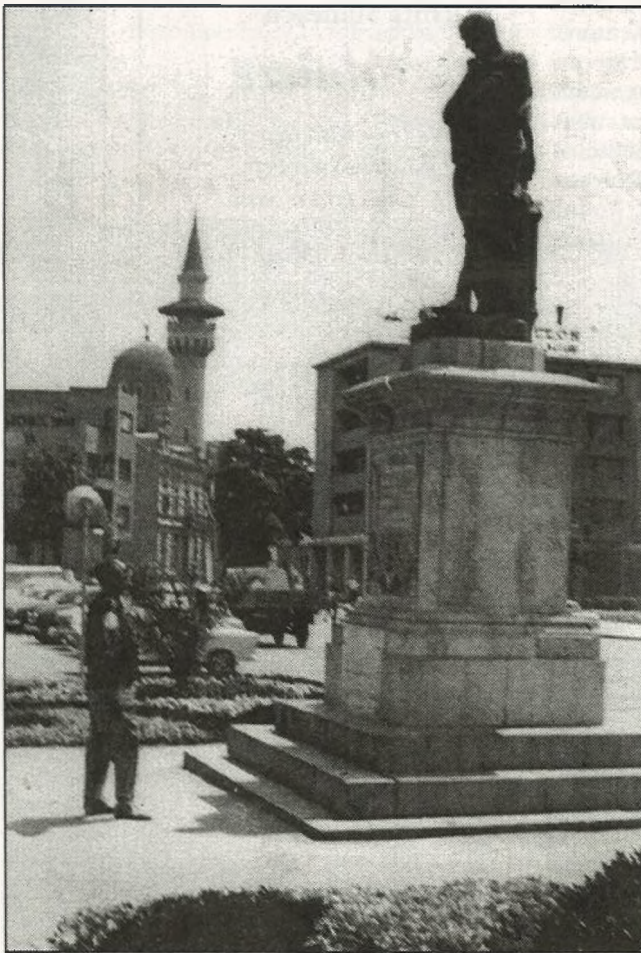
Despre cauzele exilului, poetul vorbește în numeroase versuri din *Triste* și din *Pontice*. Dar din felul cum prezintă, circumstanțele, reiese în chip evident că el caută să ascundă cititorului adevărul. Ori de cîte ori vorbește despre ofensa adusă împăratului, el o face în termeni voalați (mascați), folosind o frazeologie aleasă cu multă grijă. În acest sens el invocă mai multe pretexte. Doar în scrisoarea adresată împăratului (v. 207-210) el se oprește puțin asupra motivelor care i-au adus condamnarea, folosind termenii de *carmen* și *error*, adică „poezia” și „o greșală”.

În ceea ce privește primul termen, se pare, din ceea ce se spune în cîteva elegii din *Triste* și din *Pontice*, că Ovidiu se referă înainte de toate la *Arta iubirii*. Dar, din aluziile făcute, se desprinde în același timp și impresia că această scriere nu este pentru poet decît un motiv aparent, sub care se ascunde cauza reală. În orice caz, ea a putut avea un rol cu totul secundar.

Unii cercetători au încercat să dea termenului *carmen* un înțeles mai larg, cuprinzînd întreaga operă a poetului, dat fiind că el a dezvoltat cu predilecție episoade cu caracter erotic atît în *Metamorfoze* cît și în *Faste*, adică pînă în preajma exilului. La aceasta s-a mai adăugat că felul cum sînt prezentate divinitățile în ultimele două opere apare în flagrantă contradicție cu planul de restaurare a vechilor credințe, inițiat de Augustus.

Dar dezorientarea și divergențele cercetătorilor sînt mult

Din ce cauză a fost exilat Ovidiu la Tomis?

mai adînci în legătură cu conținutul și semnificația celui de-al doilea termen: *error*. Aceasta cu atît mai mult, cu cît după cîte se pare, tocmai „greșala” a fost, decisivă pentru trimiterea poetului în exil. Ovidiu însuși recunoaște că, pentru „greșala” lui, pedeapsa dată de împărat ar fi fost prea blîndă.

Cu privire la natura acestei greșeli, poetul dă cîteva indicații atît în scrisoarea adresată împăratului, cît și în alte elegii din *Triste* și din *Pontice*. El spune că singura lui vină este de a fi văzut un lucru, pe care nu trebuia să-l vadă, că, „avînd ochi”, a fost – fără să vrea – martorul unei crime. În același timp, el caută să minimalizeze această greșală comisă fără voie, numind-o „nerozie” (*stultitia*) sau „naivitate” (*simplicitas*).

În străduința cercetătorilor de a identifica vina poetului, biografii, comentatorii, istoricii, filologii și istoricii literari au supus textul ovidian unor cercetări amănunțite, stabilind legături reale sau imaginare între diferite pasaje, versuri sau termeni și lunecînd adeseori spre interpretări arbitrare. Astfel au luat naștere o mulțime de ipoteze.

Fără a intra în discuția acestor ipoteze, ci pentru a arăta mai curînd complexitatea problemei și greutățile care stau în calea dezlegării ei, cercetătorul Nicolae Lascu consideră utilă o succintă trecere în revistă a ipotezelor mai importante.

Versurile, în care Ovidiu se consideră vinovat „pentru că a avut ochi”, au servit ca punct de plecare pentru trei ipoteze, potrivit cărora exilul poetului este pus în legătură cu viața particulară a unor membri ai familiei imperiale.

– Una din acestea pune în cauză pe împăratul Augustus însuși. Anume, s-a afirmat că Ovidiu a fost exilat pentru că ar fi fost martorul ocular al legăturilor incestuoase ale împăratului cu Lulia, propria sa fiică, cunoscută și sub numele de *Lulia Maior*.

– O altă ipoteză a fost întemeiată pe versurile în care Ovidiu se compară cu Acteon, sfîșiat de propriii săi cîini pentru vina de a fi văzut-o pe zeița Diana, scaldîndu-se cu însoțitoarele ei. De aici s-a dedus că poetul ar fi surprins pe însăși împărăteasa Livia în baie, ceea ce ar fi atras asupra mîniei împăratului.

– Un alt membru al familiei imperiale pus în legătură cu exilul lui Ovidiu este nepoata lui Augustus, *Lulia Minor*, care provocase un scandal public prin relațiile ei extraconjugale. În cursul timpului au fost create mai multe variante ale acestei ipoteze. Astfel, după unii, Ovidiu ar fi știut de una din aventurile amoroase ale Luliei și ar fi făcut glume pe seama ei în fața unor prieteni indiscreți, care au făcut ca acestea să ajungă la urechile împăratului. Într-o altă variantă se consideră că Ovidiu ar fi avut cunoștință de relațiile incestuoase ale Luliei Minor cu propriul ei frate, *Agrippa Postumus*. După

o variantă mai recentă, Ovidiu ar fi ocrotit relațiile Luliei cu *Decimus Silanus* în propria lui vilă de la marginea Romei.

Această ipoteză a fost confirmată prin *carmen*, cu prima cauză mărturisită a exilului. S-a susținut că întreaga operă cu caracter erotic a lui Ovidiu ar fi provocat mînia împăratului Augustus, deoarece ar fi contribuit la crearea și întreținerea unei atmosfere desfrînate.

O altă ipoteză este de natură mistico-religioasă. Exilul lui Ovidiu a fost pus în legătură cu răspîndirea unor credințe noi, și cu celebrarea unor mistere străine la Roma. Și aici există mai multe variante. Potrivit uneia din ele, Ovidiu ar fi profanat misterele divinității egiptene Isis, al cărei cult era foarte răspîndit printre femeile romane. Cu acest prilej el ar fi aflat că însăși împărăteasa Livia era inițiată în aceste mistere de cult – de aici pedeapsa atît de aspră.

După o altă variantă, Ovidiu ar fi asistat la un ritual divin oficiat în iatacul Luliei, în care s-a încercat prevestirea cu privire la viața împăratului Augustus și la succesiunea la tronul imperial. O a treia variantă pornește de la datele celei precedente. Anume, Ovidiu s-ar fi lăsat atras într-una din criptele neopitagoricenilor, interzisă de lege, (asistînd la un ritual) în care divinitatea ar fi fost implorată să desvăluie viitorul cu privire la soarta imperiului și, poate, chiar la viața împăratului.

În sfîrșit, o ultimă categorie de ipoteze se întemeiază pe un substrat de natură politică. Susținătorii ei îl socotesc pe Ovidiu complice la o acțiune conspirativă pentru înlăturarea de la succesiune la tron a lui Tiberiu, fiul vitreg al împăratului, și pentru sprijinirea lui Agrippa Postumus sau a lui Germanicus. Prin această complicitate, Ovidiu ar fi stîrnit mînia împărătesei Livia, mama lui Tiberiu. Inițiatorul conspirației ar fi fost Fabius Maximus cel mai bun prieten al lui Ovidiu, mort în împrejurări suspecte după exilarea poetului în exil. Așa se explică de ce, după moartea lui Augustus, Ovidiu și-a pierdut orice speranță de a se mai întoarce la Roma, căci atît Tiberius, cît și Livia îi erau dușmani neîmpăcați.

Indiferent care a fost cauza reală a exilului, Ovidiu a trebuit să părăsească imediat Roma și să se îndrepte spre locul precizat prin edictul imperial: orașul Tomis de pe țărmul Pontului Euxin. Alegînd ca exil un loc la hotarul de nord-est al imperiului, Augustus voia să-l izoleze pe poet de orice contact direct cu societatea din Roma, pe care, probabil, încearcă s-o ferească de influența lui nefastă.

Deși era toamnă tîrzie, probabil sfîrșitul lui noiembrie sau începutul lui decembrie, cînd condițiile de călătorie pe mare erau cu totul nefavorabile, Ovidiu s-a îmbarcat într-un port adriatic, probabil la Brindisium. Poetul a ajuns la Tomis în primăvara anului 9 e.n. Tomis era pe atunci un port mic de pe coasta de apus a Mării Negre, cu populație de greci amestecați cu bășinașii geto-daci, sub protectorat roman. Ovidiu a decedat probabil în anul 17, sau la începutul lui 18 e.n. (Op. citată, p. 15-24).

♦ ♦ ♦

Un act de dreptate postumă i s-a făcut lui Ovidiu de-abia la 10 decembrie 1967, cu ocazia împlinirii a zece ani de la aniversarea bimilenarului nașterii sale. La Sulmona, locul de naștere a lui Ovidiu, s-au desfășurat dezbaterile procesului care, în condiții de legalitate deplină, ar fi trebuit să aibă loc în anul 8 e.n.

Completul de judecată, format din specialiști italieni reputați în studii ovidiene și un urmaș al vechilor geto-daci, în persoana profesorului Nicolae Lascu, (autorul cărții din care m-am inspirat și eu), a supus unui examen aprofundat principalele ipoteze formulate în cursul timpului asupra cauzelor exilului, analizîndu-le în lumina condițiilor istorice concrete în care a fost emis edictul imperial de exil.

Din dezbaterile publice, din sala Teatrului din Sulmona, a reieșit că în ultimii ani ai domniei sale împăratul Augustus, bătrîn și copleșit de amărăciuni, a fost mai sever și mai neînduplecat. Pe de altă parte, Ovidiu a fost constrîns să tăinuască motivele condamnării; și n-avea să rupă niciodată tăcerea ce i-a fost impusă, lăsînd posterității sarcina grea de a afla adevărul.

Membrii juriului au apreciat cu totul nedreaptă pedeapsa drastică. Sentința lor reprezintă astfel, în chip simbolic, o reabilitare a poetului în fața istoriei.

Evident, cu această sentință, pronunțată după 1959 de ani de la data edictului imperial, nu se mai puteau șterge suferințele de tot felul îndurate de poet în timpul exilului de la Tomis. Dar ea a făcut ca imaginea poetului, purtînd aureola de victimă a unui regim despot, să apară și mai luminoasă. Acesta a fost, de altfel, și sensul procesiunii tuturor participanților din sala Teatrului la monumentul lui Ovidiu în piața orașului, precum și al coroanei de lauri cu două panglici în culorile naționale române și italiene depusă la picioarele lui.

♦ ♦ ♦

Și eu l-am întîlnit pe Ovidiu, în luna iulie a anului 1972 la o distanță de aproape 20 de secole, la Constanța, după mărturia fotografiei alăturate.

Ch. Santău

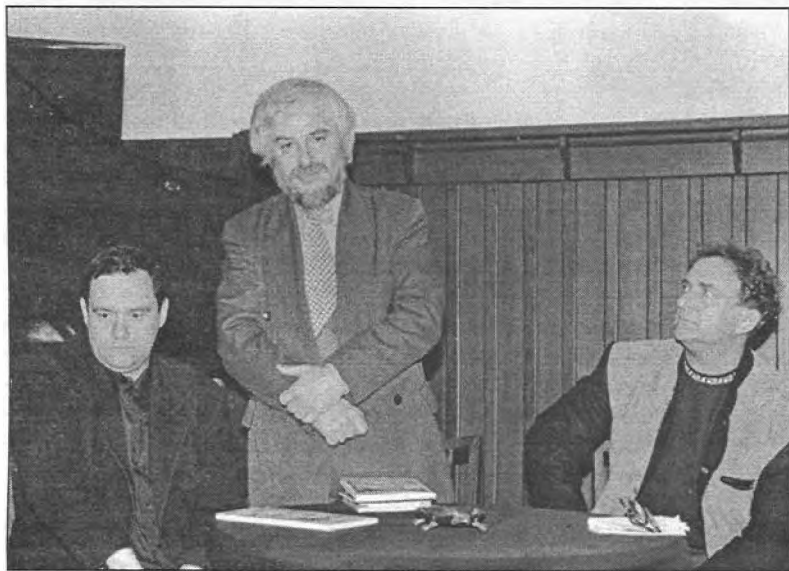
La Centrul Cultural al României de la Budapesta:

Poezia română azi

În seara din 11 martie, Centrul Cultural al României de la Budapesta a găzduit o serată literară ieșită din comun, deschisă de ambasadorul **Petru Cordoș**. De fapt, prilejul cenei a asigurat apariția celui mai nou număr al revistei literare **PARNASSZUS**, redactată de **István Turczí**, în al cărei pagini au apărut tălmăcirii din poezia română contemporană. De fapt, numărul în discuție a realizat în acest fel o mică antologie, în care lirica românească a fost inclusă, reprezentată prin poezii **Gellu Naum**, **Nichita Stănescu**, **Marin Sorescu**, **Ana Blandiana**, **Gabriela Melinescu**, **Mircea Dinescu**, **Mircea Cărtărescu**, **Matei Vișniec**, tălmăciți de **László Csiki**, **Rudolf Némethi**, **Jenő Farkas**. Ca ilustrare a poeziilor, actorii **Judit Havas** și **István Koncz** au și citit din aceste poezii, realizând astfel un mic recital liric. Un surplus spiritual al revistei în discuție îl constituie cuvântul introductiv semnat de **Laurențiu Ulici**, care și-a așternut aceste idei nu în calitate de președinte al Uniunii Scriitorilor din România, ci ca autor al reprezentativei antologii: *O mie și una de poezii românești*.

Valoarea cultural-spirituală a cenei a fost intensificată și prin reperele literare oferite de cei doi oaspeți, criticii literari **Lucian Alexiu** și **Silviu Boerescu** asistenței numeroase. Momentele de divertisment – de intensă trăire artistică – au fost asigurate de pianistul **Károly Binder**, care ne-a fermecat cu improvizații magistrale, transpunându-ne într-o lume mioritică, de legendă, basm și poezie.

Serata de înaltă ținută spirituală a fost realizată de doamna **Ana Scarlat**, directoarea adjunctă a Centrului, care a contribuit la reușită și prin contribuția directă, personală, ca excelentă traducătoare și interpretă, cu sprijinul Fundației *Pentru o Societate Deschisă din România*. **E. I.**

Nichita Stănescu**Muiere**

*Ea era frumoasă foarte
amforă cu două toarte
viață lungă fără moarte
și întreg lipsit de parte.*

*Ah, mi se făcea departe
Doamne, numai cifra șapte
când veneam cu patru roate
și-nhămat aveam un șarpe.*

**Atît de mîndru
ea mergea**

*Atît de mîndru ea mergea
și-atît de galeș, singuratic,
Vedere mult prea mult-avea
albastru ochi al meu apatic.
Atît de tandru mirosea
cînd nara mea de bot de ciine
mult lungă o adulmeca
și azi și mîine.
Atîta viață amărită
stătea în ea mai risă-plînsă
atîta lapte de cucută
aș fi băut de doruri însă
ea s-a fost dus, ea s-a fost dus
doar de la mine
și doar o vorbă nu i-am spus
în veșnicie.*

Marin Sorescu**Poveste**

*Întîi a semănat mîlai
Întîiul om, fugind din rai.
La urmă s-a întors, l-a lins,
Să-și piardă urma, dinadins.*

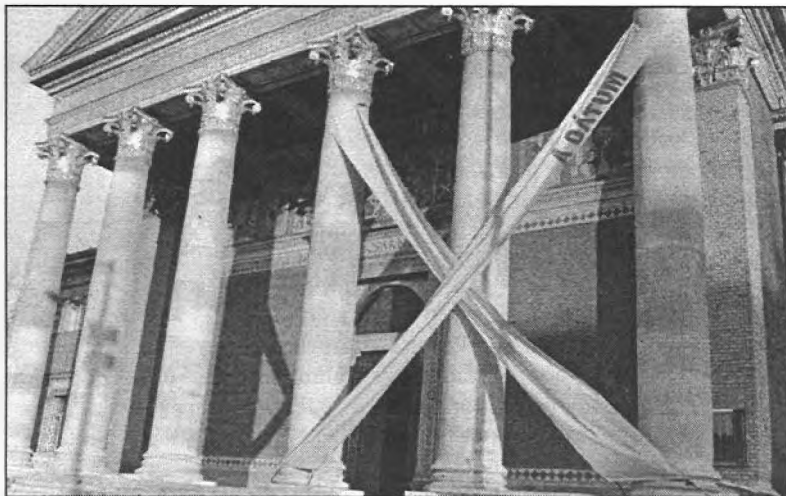
*Acum îl caută, slab, strîmb,
El, fabricantul de porumb.
Ah, raiul de odinioară!
Nu-l mai găsește, doar îl ară.*

*Erau pe-aici într-un coclaur,
Un om, un pom și un balaur.
Și-un șarpe subțirel: femeia,
Balaur mare-a fost aceea!*

*Căci numai ea, zice, m-a-mpîns
Fugind din rai, de l-am și lins.
A dracu limbă, m-a pierdut!
De-aș fi știut! De-aș fi știut!*

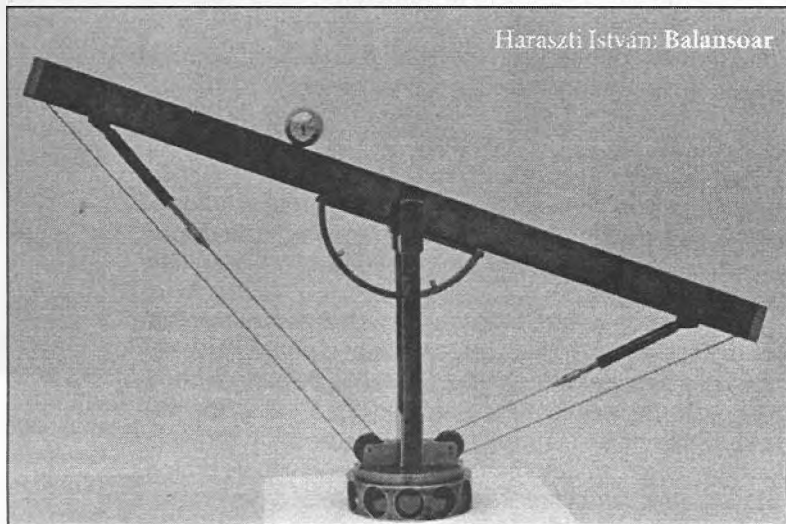
Ana Blandiana**Ora**

*Oasele mele de-argint
În jurul cărora
Se torc lungi orbite de sori
Luminînd disperării
Simt că se-apropie ora
Anunțată de atîtea ori.
Totul e pregătit.
Înșiră-ți, stăpîne,
Generațiile mute de sclavi
Sub catarg!
Valurile mării se trag
Ca niște gingii bătrîne
De pe dinții bolnavi.*

Data

(Expoziție la Galeria de Artă din Budapesta)

*Timpul nu se oprește. Tace și trece: alaltăieri, ieri, azi, mîine și poimîine
soarele răsare și apune, timpul trece în minute, ore, zile, fără să-i pese ce aduce
și ce duce. Omul îl măsoară, dar el, timpul, tot aleargă și ne prinde. Totdeauna
ne depășește, ne învinge. O secundă, un minut, o oră, 24 de ore, nu are început
și sfîrșit, e fratele geamăn al infinitului.*

Haraszti István: Balansoar

*Eu m-am oprit. În fața mea, în spatele meu, la stînga, și la dreapta mea
timpul. Dar timpul este și deasupra capului meu sub picioarele mele. Pretutîn-
deni timpul se oprește. Timpul formează – paradoxal – dintr-o mie, din două
mii, din milioane, din miliarde de secunde, minute, ore și zile, din elemente
care se contopesc și se despart, care leagă și dezbină. Ne găsim, ne pierdem,
ieșim la lumină, ne ascundem în întuneric, pășim la orizont, căutăm, găsim
conștiința, evoluăm spre transcendență cu o tăcere spre Eul nostru și spre
stăpînirea timpului.*

*Timpul – între naștere și moarte – încercăm să-l înregistrăm prin lumina
soarelui, prin obscurul întunericului orbitor, prin necesitatea jertfei omenesci.
Reușim să găsim prin simțire perspectiva istoriei și trecerea permanentă a tim-
pului și sensul moral al omului. Ne tragem de undeva, aparținem de ceva și
întotdeauna plecăm undeva, pînă cînd nu ne oprește timpul căci: „timpul e slu-
gă veche și robul celui rău”.*

*E 12 martie 1999, ora 10 și 53 de minute și patru secunde. Stop. Data expo-
ziției de la Galeria de Artă din Budapesta. E 5–16 martie 1999, spre anul 2000,
și cîte secunde, minute, ore, zile și nopți, anotimpuri, frig și cald, ploaie și vînt
pînă atunci. Artistul înregistrează, atinge lumina, încearcă să oprească timpul,
să-și destăinuie sufletul.*

Șt. Oroian**Concert istoric în sala festivă a Primăriei**

În ziua de 15 Martie, la ora 16, s-a ținut în sala festivă a Primăriei din Giula *cel de-al X-lea Concert istoric*, ca o formă deosebită, în cinstea sărbătorii naționale. Concertul a fost organizat de **Societatea Erkel** din Giula, împreună cu filiala bichișeană a **Societății Filarmonice Maghiare**, moderat de istoricul muzical **Ferenc Bónis**, fiind transmis în direct de Radiodifuziunea Maghiară.

La concertul extraordinar și-au dat concursul **Corul filarmonicii din Arad**, dirijat de maestrul **József Rázga**, cîntăreața **Paula Somorjai** și pianistul **István Kassai**. În programul festiv au intrat compoziții de **Erkel**, **Bárdos**, **Liszt**, **Kodály**, **Bartók**, **Szabolcsi Bencze**.

În sala arhiplină, publicul a aplaudat unor artiști bine pregătiți, care au oferit un concert de înalt nivel artistic. Iar corul din Arad, îndeplinindu-și misiunea de sol cultural, s-a dovedit a fi un ambasador remarcabil al culturii. **Șt. O.**

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Március 22. hétfő

5.45 Hajnali gondolatok 5.48 Határtól határig 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.30 Cous Cous (olasz film) 11.00 Gazdátal 11.30 Reflektorfényben 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.25 Lezáratlan akták 12.30 UNI-JO 12.35 Mosoly a javából! 13.35 Vízi zsaruk (ausztrál sor.) 14.20 Lyukasóra 15.10 Csillagok égen és földön (amerikai sorozat) 16.00 Nemzetiségi magazinok (cigány, szlovák) 16.55 Segítség 17.10 Betegjogi esetek 17.45 Körzeti híradók 18.00 Gyorssegély 18.10 Euro-percek 18.15 Ki marad a végén? 18.40 Maradj velünk! 18.45 A legkisebb ugrifüles 19.00 A bestia (brazil sor.) 19.30 Híradó 20.00 Csupaszon New Yorkban (amerikai film) 21.30 Tinedzserparti - nem csak fiataloknak 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Szabad verseny 23.05 Az ördög és az inkvizitor (olasz-spanyol sor.).

Március 23. kedd

5.45 Hajnali gondolatok 5.50 Határtól határig 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Égyvírűk 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.25 Lezáratlan akták 12.30 UNI-JO 12.40 Emlékeztető operettműsorok 13.35 Hagedorn lánya (német sorozat) 14.25 Alfa szolgálat 14.35 Gyöngyök 15.10 Szívűpró Gimi (ausztrál sorozat) 16.00 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 16.50 Csellengek 17.00 Családorvos 17.20 Zóna 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Hang-szál(l) 18.45 Gyerekeknek 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Monte Cristo grófia (francia-olasz sor.) 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.00-MM 23.10 Piknik (magyar kisfilm) 23.30 Jazzterday.

Március 24. szerda

5.45 Hajnali gondolatok 5.50 Határtól határig 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.40 Kincsestár 11.00 Betegjogi esetek 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.30 UNI-JO 12.40 Mosoly a javából! 13.30 A mi huszadik századunk (angol sor.) 14.25 Jelfák 14.35 Zöldpont 15.10 Szívűpró Gimi (ausztrál sorozat) 16.00 Nemzetiségi magazinok (horvát, román) 16.50 Életjel 17.00 Tükörkép 17.40 Adok-kapok 17.45 Körzeti híradók 17.55 Róma szólt - a társadalmakról 18.20 Hang-szál(l) 18.50 A kiscsacsi kalandjai 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 A kulcs 21.00 Familia Kft. 21.25 1989 - hónapról hónapra 22.10 Hírek 22.10 Aktuális 22.35 Kenő 22.40 Telesport magazin 23.15 Az Anderson-szakasz (francia dok. film).

Március 25. csütörtök

5.45 Hajnali gondolatok 5.48 Határtól határig 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.40 Kincsestár 11.05 Erdőkerülő 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.30 UNI-JO 12.40 Második lehetőség (am. sor.) 13.25 Hagedorn lánya (német sorozat) 14.15 A hubulák 15.10 Szívűpró Gimi (ausztrál sorozat) 16.00 Rondó 17.00 Hazanéz 17.45 Körzeti híradók 18.00 Az utódok reménysége 18.20 Hang-szál(l) 18.45 Mackó apó meséi 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok 20.30 Kincsestár-kabaré 21.00 Lámpaláz 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Világkép 23.00 MM 23.10 Ki kopog az ajtómon? (am. tévéfilm).

Március 26. péntek

5.45 Hajnali gondolatok 5.48 Határtól határig 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Kincsestár 11.00 Fűben-fában 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.25 Lezáratlan akták 12.35 Levél az ismeretlenbe (lengyel film) 13.20 Teljes biztonsággal (am. sor.) 14.05 Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoravereny 14.30 Natura magazin 15.00 Életmódkalauz 15.30 Pillangósziget (ausztrál sorozat) 16.00 Körzeti magazinok 17.00 Egyvírűk 17.30 Téka 17.45 Pardon, lehetne kevesebb? (rajzfilm) 18.00 Adoról 18.00 Ablak 19.00 Mészga család 19.30 Híradó 20.00 A nyakék románcja (francia-olasz sorozat) 21.00 Vértesszék (olasz film) 23.05 Hírek 23.10 Kenő 23.15 Aktuális.

Március 27. szombat

6.0 Aranyfűst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Harry és még egy jómadár 8.35 A zealandi lány (holland sorozat) 9.05 99 (szórakoztató magazin) 9.45 Hol-mi? 10.15 Trópusi hőség (kanadai-izraeli sor.) 11.05 Szerelmek Saint-Tropez-ban (fr. sor.) 12.00 Hírek 12.10 O-Európa 12.30 Gaia 13.05 Taljánok Csiszmaországban 13.35 Válaszolunk a nézők telefonjaira 13.45 Életjel 14.20 Saliman Rushdie: A sátni versek 15.00 Divat 2000 15.30 Delta 2000 15.55 Háló 16.30 Telesport 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárás körkép 19.30 Híradó 20.00 Uborka 20.20 Szatelit 21.00 Színházi világnap 21.05 Az üvegpió (vígjáték).

Március 28. vasárnap

6.30 Gazdaképző 7.00 „Így szól az Úr!” 7.05 Kék egér 7.15 A nagy eszű sündisznócska 7.45 Motoszka 8.05 Zenéger 8.15 A gyűszűnyi erdő lakói 8.45 Kisokos 9.05 Egészségedre! 9.30 A szövetség 10.00 Virágvasárnapi református istentisztelet 11.00 Tévémagiszter 12.00 Hírek 12.10 Szerencsepercek 12.35 Olyan voltál mint a madár... 12.55 Gazdátalé (magazinműsor) 13.25 Fiú ecsettel (amerikai film) 15.05 Örömhír 15.25 Célkereszt 16.00 Telesport 17.30 Médiamix 18.00 Ön dönt! 19.00 A Hét 20.00 Ally McBeal (am. sor.) 20.45 Telesport 21.00 Show-bálvány 22.35 Psota!

Programul
TV2A TV2
műsora

5.50 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Satöbbi 10.15 Premier 10.45 A tudás tükre 11.10 Gó! Gó! Gó! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Kedves nővérek (német sor.) 13.00 A keményvőlkű Joe Moran (amerikai film) 14.45 Marimar (mex. sor.) 15.15 Kakuk! 15.45 Cassandra (venezuelai sor.) 16.35 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.00 Sunset Beach (am. sor.) 17.50 Százmillió 118.15 Szerencsekerék extra 18.35 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 20.00 Esti Broadway 20.45 Rex felügyelő (német-osztrák sorozat) 21.40 Minden vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország 22.45 Kettesben (talkshow) 23.30 Remington Steele (am. sor.) 0.15 Kuk@c 0.45 Vers éjféli után.

5.50 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Satöbbi 10.15 Világjárók 10.45 Gyökereink 11.10 Esély 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Kedves nővérek 13.00 A Zümmögők (francia film) 14.45 Marimar (mexikói sorozat) 15.15 Kakuk! 15.45 Cassandra (venezuelai sorozat) 16.35 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.00 Sunset Beach (amerikai sorozat) 17.50 Százmillió 18.15 Szerencsekerék extra 18.35 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Hekules (am. sor.) 20.45 JAG - Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szép új világ (világmagazin) 23.15 Magnum (am. sor.) 24.00 Hozam (gazdasági magazin) 0.30 Vers éjféli után.

5.50 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Satöbbi 10.15 A tegnapi csodái 10.45 Hűség az Isten 11.10 Nótaszó 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Kedves nővérek (német sorozat) 13.00 Egy elvált férj ballépései (am. vígjáték) 14.55 Marimar (mexikói sorozat) 15.15 Kakuk! 15.45 Cassandra (venezuelai sorozat) 16.35 Gazdagok és szépek 17.00 Sunset Beach (amerikai sorozat) 17.50 Százmillió 18.15 Szerencsekerék extra 18.35 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék Joker 19.55 Columbo (am. sor.) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Ökölharc (amerikai film) 0.25 Vers éjféli után.

5.50 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Satöbbi 10.15 Színpék 10.45 Follow me 11.10 Segítség magadon! 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Kedves nővérek (német sorozat) 13.00 Boeing-Boeing (amerikai vígjáték) 14.55 Marimar (mexikói sorozat) 15.15 Kakuk! 15.45 Cassandra (venezuelai sorozat) 16.35 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.00 Sunset Beach (amerikai sorozat) 17.50 Százmillió 18.15 Szerencsekerék extra 18.35 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Forró nyomon 20.45 Légi zsaruk (német sor.) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Forró nyomon 23.00 Magyarország holnap 23.30 A Duna krónikája 24.00 Jolly Joker (német sorozat) 0.50 Vers éjféli után.

5.50 Jó reggelt, Magyarországi! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Satöbbi 10.15 Kuk@c 10.45 Szentanú 11.10 Rocky és Bakacsini 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Kedves nővérek (német sorozat) 13.00 Dupla McGuffin (amerikai akciófilm) 14.55 Marimar (mexikói sorozat) 15.15 Kakuk! 15.45 Cassandra (venezuelai sorozat) 16.35 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.00 Sunset Beach (amerikai sorozat) 17.50 Százmillió 18.15 Szerencsekerék extra 18.35 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Dáridó 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.30 Életben maradtak 23.00 Szeszélyes éjszakák. Hóhalál (am. krimi). Playboy-show (erotikus műsor).

6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.30 Boomer 11.00 Egy úr az úrból (am. sor.) 11.25 Fő az étel! 11.30 Családi kötelékek (am. sor.) 12.00 Madison (kanadai ifjúsági film) 12.30 Gimi dili (am. sor.) 13.00 Partytévé 14.00 Slágerlista 14.30 Miért éppen Alaszka? (am. sor.) 15.20 A nagy hazárdör 2. (amerikai film) 17.00 Kaméleon (am. sor.) 18.00 Azok a szép napok 18.40 Álomsztori 19.00 Tények 19.30 Szerelmek első látásra 20.00 Rambo 3 (amerikai akciófilm) 21.45 Párducember (amerikai thriller) 23.45 Meghökkenő találkozások (amerikai sorozat) 0.15 Titokzatos játékok 3. (am. erotikus film).

6.00 Hűség az Isten 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.15 Fiam nélkül soha (amerikai családi film) 11.55 Világjárók 12.25 Lacikonyha 12.50 Premier 13.10 Vad-világ 14.00 Kastélyszálló (osztrák sorozat) 14.55 MacGyver (amerikai sorozat) 15.40 Mission Impossible - Az akciósport (amerikai sorozat) 16.35 A Szuper csapat (am. sor.) 17.35 Xena (am. sor.) 18.30 Napló 19.30 Szerencsekerék 20.00 Közkívánatra 22.00 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 22.30 Gó! Gó! Gó! 23.30 Család ellen nincs orvosság (komédia) 1.20 Vers éjféli után.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Országház (ism.) 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Gyilkos sorok (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.05 Sweet Valley (am. sor.) 16.30 Az első csók (fr. sor.) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Lois és Clark - Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Meglepő és Mulatságos - Friderikusz Sándorral 22.25 Híradó 22.40 Gyilkos elme (amerikai sorozat) 0.20 Pont hu 0.50 Fókusz 1.10 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Antenna 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Gyilkos sorok (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.05 Sweet Valley (amerikai sorozat) 16.30 Az első csók (francia film) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Lois és Clark - Superman legújabb kalandjai (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Várom a párom 21.00 Célpont: A Föld (angol sorozat) 21.55 Híradó 22.10 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 23.10 Brooklyn South (amerikai sorozat) 24.00 Antenna (ism.) 0.30 Fókusz (ism.) 0.50 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 A Dunánál 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Gyilkos sorok (angol film) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.05 Sweet Valley (amerikai sorozat) 16.30 Az első csók (francia sorozat) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Lois és Clark - Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Cobra 11 (német sorozat) 20.55 Frei-dosszié 22.00 Híradó 22.15 Öreglányok (am. sor.) 22.45 Dóra mozija 23.15 Halál kis adagokban (amerikai thriller) 0.50 Fókusz (ism.) 1.10 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Pont hu (ism.) 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Gyilkos sorok (angol sorozat) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.05 Sweet Valley (amerikai sorozat) 16.30 Az első csók (francia sorozat) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Lois és Clark - Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt 20.00 SeaQuest DSV - A mélység birodalma (am. sor.) 20.50 Nikita, a bérnyílós (amerikai sorozat) 21.45 Híradó 22.00 Megdöbent világ - Ropertek Klubja 23.00 Az erkölcs nevében (francia film) 0.45 Fókusz (ism.) 1.05 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Bibliai kalandok 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Gyilkos sorok (angol sorozat) 14.20 Klip Klub 14.45 Rajzfilm Klub 16.05 Sweet Valley (amerikai sorozat) 16.30 Az első csók (francia sorozat) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Lois és Clark - Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Jakuzák (amerikai akciófilm) 22.00 Híradó 22.15 Elettérszélyben 23.15 RTL Night Klub. Hullámsír (amerikai thriller) 0.50 Vágyak háza (am. erotikus sor.) 1.20 Beavis és Buttthead (am. rajzfilm) 1.45 Fókusz (ism.) 2.05 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 11.05 Csörre töltve 11.30 Zenész 12.00 Bravo Tv 13.00 Hírek 13.10 Kedvenc magazin 13.40 Lili (amerikai zenés film) 15.05 Szellem szímat (amerikai vígjáték) 16.30 Így készül: Ámbár tanár úr (magyar werkfilm) 17.05 Kung-fu (amerikai sor.) 17.55 Robin Hood legújabb kalandjai (amerikai sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.30 Csííz 20.00 Gálvölgyi-show - Március 20.40 Ki az úr a háznál? (amerikai vígjáték) 22.05 Gyilkos játékok (amerikai krimi) 23.55 Híradó 0.10 Fókusz plusz (ism.) 0.30 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság! 7.00 Kölyökklub 11.05 Csörre töltve 11.30 Mágusok (ausztrál-lengyel sor.) 12.00 Bors (film) 13.00 Hírek 13.10 A világ körül Michael Palinnel (angol sor.) 14.05 Gyilkos sorok (am. sor.) 15.00 Knight Rider (am. sor.) 16.00 Meglepő és Mulatságos - Friderikusz Sándorral (ism.) 18.15 Kész átvérés (kandi kamera) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Tűzparancs (amerikai akciófilm) 22.50 Igaz történetek: Peggy Ann elrablása (amerikai film) 23.55 Híradó 0.10 Országház (heti magazin) 0.40 A világ körül Michael Palinnel (ism.) 1.30 Akták (ism.).

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

2.00 Gala decernării Premiilor Oscar 6.30 Varietăți internaționale 7.00 Telefonul. Film american 8.30 De neamul moldovenilor 9.25 Călătorie în timp. Film american 11.00 TVR Info 11.05 Serial (R). Doamna King, agent secret 12.00 TVR Craiova 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Mapamond 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătătea ta 19.00 Jurnal 20.00 Gala decernării Premiilor Oscar 21.30 Jurnalul de noapte 21.45 Ștarea de ferice (documentar) 22.55 Scenă. 23.25 Întîlnirea de la miezul nopții.

5. Români, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial Doamna King agent secret 12.00 Credo (R) 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.30 Ecclesiast 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 In flagrant 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătătea ta 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca. Afinități electice. Film francez-italian 21.40 Eclipsa 22.05 Jurnalul de noapte 22.20 Opinia publică 23.20 Deep Purple în concert la București.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial. D-na King, agent secret 12.00 Universal cunoașterii 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Repere vitale 14.30 Pro Patria 15.30 Desene animate 16.00 Medicina pentru toți 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătătea ta 19.00 Jurnal 20.00 Campionatele Mondiale de Patinaj Artistic 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Ordinea publică 22.40 Cultura în lume 23.15 Studioul șlagărelor.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial D-na King, agent secret 12.00 Pentru Dv. Doamnă! 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Convietauri 15.30 Desene animate 16.00 Timpul Europei 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TRV Info 17.10 Serial. Sunset Beach 17.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.00 Jumătătea ta 19.00 Jurnal 20.00 Campionatele Mondiale de Patinaj Artistic 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Reflecții rutiere 22.45 Dintre sute de catarge 23.45 Pariul trio 23.50 Bank-Note 00.15 Magazin muzical-umoristic.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial. D-na King, agent secret 12.00 Convietauri 12.30 De la lume adunate 13.00 TVR Info 13.10 Lumea sportului. 14.00 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Ceaiul de la ora 5. 18.00 Jumătătea ta 19.00 Jurnal 20.00 Campionatele Mondiale de Patinaj Artistic 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Planeta cinema. 23.35 Cinematograful de noapte: Anti-tero. Film american.

6.00 Bună dimineața de la Timișoara și de la București! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Tip top, mini top! 10.00 Film. 11.10 Desene animate 11.30 A doua alfabetizare 12.00 Ecra-nul 12.30 Scena politică 13.00 TVR Info-Magazin 13.10 Video-Magazin 15.00 Campionatele Mondiale de Patinaj Artistic 17.00 Sarabanda 18.00 Teleenciclopedia 18.50 Săptămîna sportivă 19.00 Jurnal. 19.20 Fotbal: România - Slovacia 21.25 TVR Info 21.35 Comediantii. Film american. 24.00 Minutul 91.

6.00 Bună dimineața de la ... București! 6.50 Lumină din lumină 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 14.00 TVR Info-Magazin 13.30 Video - Magazin 14.00 Gala laureatilor campionatelor mondiale de patinaj artistic 16.30 Super gol show 17.00 Sarabanda (concurs) 17.50 Tragerile Loto special 6/49 și Noroc 18.00 Serial. Aproape perfect 18.25 Serial. Warner. 18.50 Duminica sportivă 19.00 Jurnal 19.30 Șapte zile în România 20.00 Avion II. Film american 21.25 Serial. Comisarul Wypclffe. 22.15 TRV Info 22.20 Telesport 22.25 Pariul Trio 22.30 Dulce-i primăvara! 23.35 Time Out.

Luni, 22 martie

Marți, 23 martie

Miercuri, 24 martie

Joi, 25 martie

Vineri, 26 martie

Sâmbătă, 27 martie

Duminică, 28 martie

ÎN LIMBA MATERNA – emisiune radiofonică în limba română**22 MARTIE, LUNI (redactor: Eva Iova)**

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.30 Program religios preluat de la Radio Vocea Evangheliei 11.35 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 MARTIE, MARȚI (redactor: Anamaria Brad)

19.00 Introducere, cuprins 19.03 Știri și informații 19.10 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 19.26 Avanspremiera „Ecranul nostru” 19.28 Încheiere.

24 MARTIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

19.00 Introducere, cuprins 10.03 Știri și informații 19.10 Sport – rubrica lui Adam Bauer 19.28 Încheiere.

25 MARTIE, JOI (redactor: Eva Iova)

19.00 Magazinul „Lumea femeilor” 19.28 Încheiere.

26 MARTIE, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

19.00 Introducere, cuprins 19.03 Știri și informații 19.10 Românii din Voivodina – relatează Cornel Mata din Virșet 19.15 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 19.18 Ce mai e nou la liceul românesc...? – de la Giula relatează Edit Bordaș 19.20 Revista presei „Foaia românească” 19.23 Avanspremiera „Ecranul nostru” 19.28 Încheiere.

27 MARTIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Eva Iova)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” – emisiune muzicală pentru tineret

15.00 „Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată în studiourile din Timișoara și Seghedin 15.58 Încheiere.

28 MARTIE, DUMINICĂ (redactor: Eva Iova)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămânii) 15.20 Sinteza evenimentelor săptămânii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66.29 MHz și 66.14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91.4 MHz, Radio Seghedin 93.1 MHz

Avanspremiera Ecranul Nostru

(reluare: 20 martie 1999, sâmbătă, MTV2, ora 9.40)

Premierul Viktor Orbán s-a întâlnit vinerea trecută cu conducătorii minorităților din Ungaria. Adunarea generală a Uniunii Autoguvernaților Românești din Ungaria a aprobat sâmbătă, la Giula statutul de funcționare și a ales noii conducători ai forului de reprezentanță pe țară. În prima duminică după instalarea sa în funcție, Prea Sfințitul Episcop Sofronie a vizitat credincioșii ortodocși din Chitighaz. Această trei sînt teme abordate în emisiunea Ecranul Nostru din săptămîna în care ne aflăm.

FM 92,1 STEREO**RADIO VOCEA****EVANGHELIEI ORADEA**

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Carte pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

În fereastră, la soare...**Galerie de artă inedită...****SALVADOR DALÍ ÎN ÎNCHISOARE**

Fără nici o îndoială este cel mai bine păzit tabloul din lume... Intitulat „Crucificarea de la Rickers Island”, tabloul poartă semnătura celebrului pictor suprarealist Salvador Dalí (decedat în 1989). Dar pictura nu este de vânzare și este imposibil să poată fi furată! Pentru simplul motiv că ea se află în cel mai original „muzeu” din lume: închisoarea „Rickers Island”, cea mai mare din SUA!...

Cum a ajuns tabloul în închisoarea care adăpostește nu mai puțin de 15000 de deținuți? Povestea tabloului este destul de curioasă. Totul a început în anul 1965 cînd Dalí, aflat la New York, a fost solicitat de conducerea închisorii să facă o vizită, în urma rugămintelor făcute de deținuți, care doreau să-l cunoască pe genialul pictor. Deși Salvador Dalí acceptase invitația, vizita nu a avut loc, deoarece artistul s-a îmbolnăvit... Pentru a fi „iertat”, Dalí s-a decis să le dăruiască un tablou tuturor deținuților.

În câteva ore a pictat o pînză pe care a intitulat-o „Crucificarea de la Rickers Island”: un simbolic Iisus Christos, iar într-un colț al tabloului a scris următoarea dedicație în limba engleză: „For the dining room of the prisoners Rickers Island” și s-a iscălit cu inițialele S.D. („Pentru sala de mese a deținuților de la Rickers Island”). Necunoscînd bine limba engleză, el a comis două greșeli de ortografie: „dinning” cu doi de n în loc de un n, iar „Island” a scris cu y în loc de un simplu i. O perioadă de timp, tabloul a fost într-adevăr expus în sala de mese, dar pentru a nu fi supus la deteriorări datorită lipsei de climatizare, prețiosul tablou a fost mutat în vorbitorul închisorii...

„Asociația soțiilor victime ale fotbalului”

În anii '60 cunoscuta cîntăreață Rita Pavone a lansat o melodie în care deplîngea zilele de duminică ale femeilor ai căror bărbați se duceau la meciuri de fotbal, lăsîndu-le singure. Iată că, de curînd, această problemă a revenit în actualitate. Totul a pornit de la o emisiune televizată realizată de Seby Roccanto, în cadrul căreia Michela Esposito (casnică), din Napoli, a povestit cum, din pricina că soțul ei o ignora duminicile, preferînd să se ducă la meci, a fost nevoită să-l părăsească și, împreună cu cei doi copii, Federico și Angioleta, să se mute la părinții săi din Catania.

Ecolul emisiunii a fost neașteptat. Mii de femei

din întreaga țară au luat legătura cu Michela Esposito pentru a-și exprima solidaritatea. Astfel a luat ființă „Asociația soțiilor victime ale fotbalului” avînd-o ca președintă de onoare chiar pe Rita Pavone. Asociația și-a propus ca, prin diferite mijloace, să-i convingă pe soții-microbiști să acorde mai multă atenție consoartelor, nenunțînd la plăcerea lor duminicală. Există însă mult scepticism privitor la succesul acestei tentative, cunoscîndu-se faptul că italienii sînt înfocați iubitori ai sportului cu balonul rotund și, deci, tribunele arenelor vor fi probabil în continuare neîncăpătoare pentru vestiții „tifosi”.

Ce le trece unora prin minte?!**Oful încrustat în exclamația:**

▼ „O viață are omul!” a fost „rezolvat” de unii semenii ai noștri prin modalități ce le-au adus celebritate. Astfel, încercînd să-și facă destinul cît mai picant și mai palpitant, americanul Giovanni Vigliotto s-a căsătorit în regim de poligamie cu nu mai puțin de 104 (o sută patru) femei. Și asta într-un răstimp de 32 de ani. El a avut mirese în 27 de state americane și alte 14 țări ale lumii. Dibăcia lui formidabilă a mers pînă acolo încît, la un moment dat, se afla în croazieră, pe un vas britanic, cu

patru dintre mirese... La 28 martie 1983, un tribunal din Arizona l-a condamnat la 28 de ani de închisoare pentru înșelăciune, 6 ani pentru bigamie și o amendă de 336 000 de dolari. La 3 aprilie a.c. Giovanni va împlini 66 de ani (în „uniformă”).

▼ Linda Lou Essex din Anderson a fost căsătorită – în regim de monogamie – de 21 de ori! Cu șase dintre bărbați a avut câte un bis, și nu a fost niciodată văduvă!

▼ Un fost preot baptist, pe nume Glynn Wolfe, a fost înșurat

monogamic de 27 de ori și a avut 41 de copii recunoscuți. Ultima soție, o filipineză, a avut 14 ani cînd a spus da unui mire de 76 de ani. Glynn n-a cunoscut binefacerile pilulei Viagra, dar nici n-a avut nevoie, se pare...

▼ James O'Brien din New York a fost căsătorit cu aceeași femeie de nu mai puțin de nouă ori, în decurs de 26 de ani! Al 9-lea mariaj a durat două luni. Într-un acces de gelozie James a ucis-o în baie pe Claude, apoi s-a predat poliției cerînd să fie arestat pe viață... Avea atunci 71 de ani.

MICA PUBLICITATE**Atenție gospodari!**

De vânzare la prețuri accesibile: pui de carne albi și pui galbeni, de ouat!

La adresa: lângă incubatorul de pui de lângă șoseaua dintre Giula și Békéscsaba.

Tel: 06 20 9854-338

♦ ♦ ♦

Căutăm firme, persoane cu relații comerciale în România, Ucraina, Rusia. Tel.: la radio tel.: 06-20-9551-400

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei**Divizia II (NB II)**

Giula-Nyírbátor 2-0

Divizia III (NB III)

Békéscsaba Jamina SE-Bătania 1-0

Seria I. a jud. Bichiș

Micherechi-Gyulavári 2-2

Aletea-Kamut 2-1

SPORT

Proverbe și zicători**Hărnicia și lenea**

● Cine lucră are; cine șade rabdă.

● Dumnezeu îți dă, dar nu-ți bagă în gură.

● Cine se scoală de dimineață, departe ajunge.